

مذاکرات مجلس

صورت مشروح مجلس روز پنجشنبه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۱۰ * (۴ جادی الاولی ۱۳۵۰)

فهرست مذاکرات

- (۱) تصویب صورت مجلس
- (۲) تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر عدلیه
- (۳) تصویب فوریت لایحه اصلاح قسمتی از قانون نظام وظیفه
- (۴) انتخاب کمیسیون خاص برای رسیدگی به لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه
- (۵) موقم و دستور جلسه بعد - ختم جلسه

مجلس نیم ساعت قبل از ظهر بریاست آقای دادگر تشکیل گردید

صورت مجلس پنجشنبه یازدهم شهریور ماه را آقای مؤید احمدی (منشی) قرائت نمودند * *

(۱ - تصویب صورت مجلس)

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟ (نمایندگان)
 خیر (صورت مجلس تصویب شد)
 [۴ - تقدیم دو فقره لایحه از طرف آقای وزیر عدلیه]
 وزیر عدلیه - در لایحه است که تقدیم مجلس می
 کنم یکی راجع است به قانون تجارت در آن قسمتی که
 مربوط به وزارت عدلیه است نه به وزارت اقتصاد و میرود
 بکمیسیون عدلیه و یکی دیگر راجع است به قانون نظام وظیفه
 تصویب شود

از طرف وزارت جنگ تقدیم مجلس میکنم و نظر به اینکه این
 قانون بایستی از برای قبل از یازدهم مهر چند روز قبل از ۱۵ مهر
 حاضر شود تمنا میکنم که فکری هم از نقطه نظر کمیسیون که گویا
 اکثریتش حاضر نیست بشود که باقید بک فوریت چون تقدیم میکنم
 کمیسونی ترتیب داده شود هر طور که آقایان مصلحت میدانند
 این قانون برود به کمیسیون و در مجلس با یک شور
 تصویب شود

* عین مذاکرات مشروح چهل و چهارمین جلسه از دوره هشتم تقنینیه . (مطابق قانون ۸ آذر ماه ۱۳۰۵)
 دایرة تند نویسی و تحریر صورت مجلس

* * * اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است :
 آفانان - آفانان : تیمورتاش
 دستانی - انشار - فزونی - امیر ابراهیمی - اسکندری - آشتیانی - امیر دولتشاهی - باستانی - طباطبائی و کبایی - چایچی - بختیار - طباطبائی
 دیبا - فرشی - عدل - فتوحی - حاج علی اکبر امین - عبدالحمین خان دیبا - ملک آرائی - میرزا محمد حسین نواب - یردی - مردهی افسر
 آفرانه سبزواری - انبال
 غائبین بی اجازه - آفانان : عراقی - اعظم زنگنه - وکیل کردستانی - میرزا محمد تقی بروجردی - آفرضا مهدوی - سید مرتضی
 وثوق - مسعود تاجبی - فوام - حاج غلامحسین ملک
 دیر آمدگان با اجازه - آفانان : دکتر امیر اعلم - مرتضی تلخان بیات - رهنما - کازرونی - دستانی - شریعت زاده
 دیر آمدگان بی اجازه - آفانان : حاج حسین آقا مهدوی - حکمت - حسینقلی خان نواب

[۳- تصویب فوریت لایحه اصلاح قسمتی از قانون نظام وظیفه]

رئیس - لایحه قرائت میشود:

ساحت محترم مجلس شورای ملی .

نظر به تجاربی که در ضمن اجرای قانون خدمت نظامی مصوب ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۴ بعمل آمده کاملاً مشهود گردید که قسمتی از قانون مزبور محتاج به اصلاح و تجدید نظر است - اینک اصلاحات ضروری در ضمن يك ماده تهیه و برای تصویب بقید يك فوریت تقدیم میشود .

ماده واحده - بجای قسمتی از مواد قانون خدمت نظامی مصوب ۱۶ خردادماه ۱۳۰۴ مواد ذیل تصویب میشود بجای ماده ۴ - مملکت ایران مطابق تشکیلات قشونی بنواحی سربازگیری منقسم شده و افراد وظیفه در مراکز حوزه های سربازگیری خود بخدمت احضار و مطابق نظریه وزارت جنگ بقسمتهای قشونی تقسیم میشوند

بجای ماده ۵ - در تمام نواحی سربازگیری بموجب پیشنهاد وزارت جنگ و تصویب هیئت وزراء و صدور فرمان هماهنگی از ۱۰ مهرماه هر سال تا آخر آذرماه همان سال عمل سربازگیری شروع و خاتمه خواهد یافت

بجای ماده ۶ - در سه ماهه آخر هر سال دفاتر احصائیه و سبج احوال هر ناحیه سربازگیری صورتی از کلیه افرادی که در سال آتی بسن سربازی میرسند و در ثبت حوزه های جزء میباشدند از دفتر سبج نفوس آن محل استخراج و بنواحی سربازگیری تسلیم و نواحی سربازگیری پس از تطبیق صورتهای مزبور با دفاتر نفوس محل بوسیله رؤسای مافوق خود بوزارت جنگ ارسال میدارد

تبصره - تهیه و تحویل صورتهای مزبور بنواحی و تطبیق آنها با دفاتر نفوس و ارسال بوزارت جنگ نباید از ماه آخر سال تجاوز نماید

بجای ماده ۷ - وزارت جنگ پس از وصول صورتهای مزبور در فروردین ماه هر سال عده نفرانی را که در آن سال لازم خواهد داشت با تعیین تقسیم آن به نواحی باضافه صدی بیست برای کسور احتمالی معین کرده و برای نواحی سربازگیری

و حوزه های قشونی ارسال خواهد نمود
بجای ماده ۸ - مادامیکه احتیاجات قشونی کمتر از میزان افرادی است که باید برای خدمت نظامی احضار شوند افراد لازم برای احتیاجات وزارت جنگ بترتیب ذیل ازین واجدین شرایط خدمت نظامی معین خواهد شد

۱ - غیر متأهل

۲ - متأهل بدون اولاد

۳ - متأهل با اولاد

برای تأمین احتیاجات قشونی افراد وظیفه طبقه اول مقدم بر طبقه ثانی و طبقه ثانی مقدم بر طبقه ثالث خواهد بود در صورتیکه تعداد هر طبقه اضافه بر احتیاج بوده باشد افراد لازم از بین آنها مطابق تقدم تاریخ ولادت انتخاب و به بقیه موقتاً مرخصی خانه داده میشود

بجای ماده ۹ - در صورتیکه انتخاب ازین افرادی باید بعمل آید که تاریخ روز و ماه تولد آنان در اوراق سبجی ذکر نشده یا ذکر شده و تاریخ تولدشان بکروز باشد تقدم با کسانی خواهد بود که نسبت با افراد دیگر در بفر خود دیرتر ورقه سبجی گرفته اند

بجای ماده ۱۰ - افراد در چهار سال دوره احتیاط پس از سه سال اول احتیاط یکمرتبه و ذخیره مقدم هر دو سال یکمرتبه و افراد ذخیره تالی هر سه سال یکمرتبه در حوزه خود برای مدت یکماه مشق نظامی باید حاضر شوند موعود و ترتیب آن مطابق نظامنامه که وزارت جنگ تهیه خواهد کرد معین خواهد شد

بجای ماده ۱۱ - پس از اجرای قانون نظام وظیفه عمومی در مملکت اشخاصیکه در سن سربازی و بنا بعد از آن بخواهند داخل خدمت دولتی یا اجتماعی یا مشاغل آزادی که مستلزم اجازه رسمی دولت است بشوند باید تصدیق انجام خدمت تحت السلاح و یا معافیت از خدمت نظامی را در دست داشته باشند و بدون اوراق مزبور دوائر کشوری و مؤسسات از قبول آنها باید خود داری نمایند

بجای ماده ۱۳ - اشخاصیکه قبل از رسیدن بسن سربازی داوطلبانه دو سال تحت السلاح خدمت نموده اند پس

از خاتمه خدمت تحت السلاح جزء ذخیره محسوب خواهند شد مشروط باینکه پس از رسیدن بسن لااقل هیجده سالگی شروع بخدمت کرده باشند

بجای ماده ۱۵ - کسانی که از خدمت نظامی وظیفه عمومی بواسطه علل مزاجی تصدیق دوفتر از اطباء نظامی که عدم استعداد آنها را برای خدمت نظامی تصدیق نمایند معاف میباشند

۱ - نابینا از يك یا دو چشم

۲ - قوزی

۳ - کر

۴ - لال

۵ - شل و چلاق

۶ - یکدست

۷ - فاقدین شست و سیاه دست راست

۸ - اشخاص قصیر القامه که قد آنها از يك کوز و نیم کمتر باشد

۹ - اشخاص مسلول و مبتلای بامراض غیر قابل علاج
۱۰ - معیوبین از چشم که از عهده خدمات نظامی بر نیابند

تبصره - اشخاص ضعیف البنیه بامرضی قابل معالجه قبل از رفتن بخدمت تحت السلاح بخرج دولت معالجه خواهند شد

بجای ماده ۱۶ - کسانی که بواسطه موقعیت خود از خدمات نظامی معاف می باشند

۱ - حکام شرع مجاز باجتهاد یا فتوی از مراجع تقلید یا فتوی و علماء درجه اول مذاهب زرتشتی و کلیمی و مسیحی و مدرسین معقول و منقول

۲ - یگانه پسر هر مرد یا زنی که بواسطه علت مزاج از اداره امر معاش خود عاجز و کفالت بر عهده آن پسر باشد در تمام مدت کفالت .

۳ - پسر دوم هر مرد یا زنی که يك پسرش در خدمت تحت السلاح بوده و در صورت داشتن پسر سوم آن پسر پس از ۱۸ نرسیده باشد .

۴ - پسر هر مرد یا زنی که يك پسرش بموجب قانون نظام وظیفه بخدمت احضار و در خدمت وفات کرده باشد در صورتیکه آن مرد یا زن پسر دیگری هم داشته باشد این معافیت تا زمان رسیدن پسر دیگر بسن هیجده سالگی خود محدود است
۵ - هر جوانی که بقیه ده يك خانواده بوده و در محل پدر یا برادر پدرزن و یا برادر زنی که وضعیت اعاشه آنها اجازه کفالت امور خانواده مشمول را بدهند داشته باشد مادام که این وضعیت باقیست

مشمولی که در سال احضار بخدمت تاهل اختیار کند حق معافیت از خدمت سربازی را بعنوان ضرورت تکفل از عیال خود نخواهد داشت

۶ - دو نفری که مشترکاً کفیل يك یا چند خانواده باشند و در یکسال هر دو برای خدمت سربازی دعوت شوند آنکه بیشتر بعائله کمک میکند مادام که این وضعیت باقی است از خدمت معاف خواهد بود

۷ - یکی از دو پسر پدر یا مادری که هر دو در یکسال بخدمت نظامی احضار میشوند با انتخاب پدر و در صورت نبودن پدر با انتخاب مادر برای مدت دو سال معاف خواهد بود

۸ - بطور کلی مطابق مقررات فقره ۷ این ماده از دو پسر یکی معاف و مطابق مقررات فقره ۳ و ۴ از سه پسر در صورت نرسیدن پسر سوم بسن ۱۸ سالگی و یا بودن يك پسر در خدمت نظامی بکنفر معاف و از ۴ پسر نیز بکنفر و از پنج پسر دوفتر معاف خواهند بود

۹ - هر جوانی که کفیل معیشت منحصر بفرد پدر یا مادر جد یا جدیه پیر و علیل از کار افتاده خود باشد مادام که حال بدین متوال است

تبصره - در صورت ادامه تکفل مقرر در فقرات ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و ۷ و ۸ و ۹ این ماده تا پنجسال متوالی در آخر ۵ سال کلیه متکفلین بدون استثناء برای فرا گرفتن مقدمات تعلیمات نظامی برای ۴ ماه بخدمت نظامی احضار و پس از خاتمه آن مرخص و جزو ذخیره محسوب خواهند شد

بجای ماده ۱۷ - محصلینی که در مدارس عالی و سیکل دوم متوسطه داخله یا خارجه مشغول تحصیل باشند و بسن سربازی برسند تا موقع اتمام و اكمال تحصیلات خود از خدمت نظامی معاف هستند

بجای ماده ۱۸ - مدت خدمت تحت السلاح دارندگان تصدیقنامه رسمی (دیپلم لیسانس و بالا) از مدارس عالی داخله یا خارجه فقط یکسال و دارندگان تصدیقنامه (دیپلم) از مدارس متوسطه داخله یا خارجه ۱۸ ماه خواهد بود

تبصره - بطور کلی فارغ التحصیلان مدارس عالی و متوسطه مخصوص تشکیل کادر های صاحبمنصبی احتیاط است و وزارت جنگ با تشکیل مدارس صاحب منصبی احتیاط وسائل نیل آنها را بمقام صاحب منصبی احتیاط در مدت خدمت تحت السلاح مقرر در ماده ۱۸ فراهم خواهد نمود

بجای ماده ۱۹ - طلاب علوم دینی در صورت اشتغال به تحصیل تا اكمال و خاتمه تحصیلات خود در صورتیکه تحصیلات آنها مطابق مدارس عالی و یا متوسطه بوده باشد مشمول مقررات ماده ۱۷ و ۱۸ خواهند بود

بجای ماده ۲۰ - برای اجرای مقررات ماده ۵ این قانون وزارت جنگ مقدمات جریان سربازگیری را در تمام مملکت از ۱۵ فروردین ماه تا آخر شهریور ماه هر سال از حیث اعلان اسامی مشمولینی که در ۱۵ مهر ماه آن سال باید خود را برای خدمت نظامی حاضر نمایند و رسیدگی بوضعیت مشمولین و تهیه و تکمیل اوراق آنها بیکه مطابق فقرات ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹ ماده ۱۶ قانون خود را معاف میدانند حاضر خواهند نمود که پس از صدور فرمان همایونی در احضار مشمولین بدون فوت وقت مجالس سربازگیری با اوراق متکفلین و اشخاص مذکور در ماده ۱۵ و سوابق و مدارک آنها که قبلاً بوسیله حوزه های سربازگیری هر محل تهیه شده است رسیدگی و سربازان مسلم را بسربازخانه ها اعزام و برای اشخاص واجد شرایط معافیت سند معافیت صادر نمایند

بجای ماده ۲۳ - ریاست مجلس سربازگیری بمعهده حاکم و نظارت آن بارتیس حوزه سربازگیری محل و مسؤولیت مشترکه متوجه کلیه اعضاء آن خواهد بود

بجای ماده ۲۵ - وظایف مجلس سربازگیری ازقرار ذیل است

۱ - امر دولت در احضار افراد بخدمت نظامی و مواردی که مطابق قانون از خدمت نظامی دائماً یا موقتاً معاف میباشند برای حاضرین قرائت میشود

۲ - اسامی اشخاصی که در آن سال برای خدمت دعوت شده اند مطابق دفاتری که حوزه های سربازگیری استخراجاً طبق صورت های ارسالی دفاتر احصائیه و سجل احوال محل تهیه نموده اند یک یک بصدای بلند خوانده و حاضر و غایب معین شده و اشخاص حاضر معاینه گردیده آنهاست که قابلیت سربازی ندارند خارج و سند معافیت به آنها داده میشود

۳ - به اسناد اشخاصیکه مطابق فصل دوم این قانون معاف میباشند و طبق ماده ۲۰ قبلاً از طرف حوزه های سربازگیری با تحقیقات محلی تنظیم و تکمیل گردیده رسیدگی کرده پس از تصدیق حقایق آنها در مقابل اسامی آنان در دفتر سربازگیری ذکر عمل را نموده و سند معافیت بآنها میدهند

۴ - اشخاصیکه در دفاتر اسامی نامشان ذکر شده ولی بواسطه مسافرت یا مرضی نتوانند حاضر شوند و نماینده فرستاده باشند از نماینده آنها تحقیقات لازمه بعمل آمده علل عدم حضور و لیاقت و عدم لیاقت و معافیت و عدم معافیت آنها در مقابل اسمشان قید و سند مقتضی به نماینده آنها داده خواهد شد

۵ - دفاتر اسامی که از طرف حوزه های سربازگیری تهیه و به مجلس سربازگیری تسلیم شده با دفتر نفوس محلی تطبیق و در صورت اختلاف علل و موجبات آن تحقیق شده و بر طبق آن تحقیقات عمل میشود و پس از اتمام عملیات دفاتر مذکور بسته شده و بآقای تمام اعضاء مجلس خواهد رسید

۶ - پس از موضوع کردن معافین از خدمت نظامی عده مورد احتیاج از مجموع افراد قابل سربازی انتخاب

و به بقیه افراد اضافه بر احتیاج مرخصی خانه تا احضار ثانوی داده خواهد شد - بدیهی است در مرخصی افراد اضافه بر احتیاج طبقات سه گانه مقرر در ماده ۸ باید ملحوظ شود و طبقه سوم مقدم بر طبقه دوم و طبقه دوم مقدم بر طبقه اول خواهد بود

بجای ماده ۲۶ - رسیدگی به وضعیت افراد علنی و در حضور حاضرین در مجلس سربازگیری بعمل می آید

بجای ماده ۲۷ - وضعیت هر يك از افراد باید در مقابل اسم آن شخص در دفتر صورت مجلس سربازگیری ثبت و به امضای رئیس دفاتر و منشی مجلس سربازگیری برسد

بجای ماده ۲۸ - در صورت اختلاف آراء بین اعضاء مجلس سربازگیری رأی اکثریت قاطع خواهد بود مشروط بر اینکه لااقل پنج نفر از مأمورین دولت در جزء اکثریت رأی داده باشند

بجای ماده ۲۹ - هر گاه اختلاف آراء حاصل شده و پنج نفر از مأمورین دولت داخل در اکثریت نباشند تصمیم قطعی با کمیسیون خواهد بود که مطابق نظامنامه وزارت جنگ تشکیل میشود

بجای ماده ۳۱ - قانون خدمت نظامی مصوب ۱۶ خرداد ماه ۱۳۰۴ که بموجب قانون مجازات مجرمین در امور نظام و وظیفه مصوب امرداد ماه ۱۳۱۰ نسخ شده ماده ذیل تصویب میشود

اشخاصیکه بدون عذر موجه در مجلس سربازگیری حاضر نشوند و یا نماینده نفرستند برای استنکاف از حضور در مجلس سربازگیری یا فرار پس از ثبوت تقصیر آنها در محکمه اداری جلب به خدمت سربازی شده و در عوض دو سال سه سال تحت السلاح خواهند ماند

تبصره - در صورت ثبوت عذر موجه برای غیبت خود محکمه اداری با مشمول مزبور مطابق مقررات قانونی رفتار خواهد نمود

بجای ماده ۳۲ - محکمه اداری مذکور در ماده فوق بریاست رئیس ناحیه حوزه سربازگیری و عضویت نماینده

حکومت وسجل احوال وامنیه ونظمیه محل در مراکز وواحی و حوزه ها تشکیل میگردد

بجای ماده ۳۳ - هر يك از افراد ذخیره که در مواقع احضار برای مشق نظامی بدون عذر موجه حاضر نشوند پس از ثبوت تقصیر آنها در محکمه نظامی از يك ماه تا سه ماه محکوم به حبس میشوند

بجای ماده ۳۴ - که بموجب قانون مجازات مجرمین در امور نظام وظیفه نسخ شده ماده ذیل تصویب میشود.

حکم مذکور در ماده ۳۳ در مورد افراد احتیاطی جاری است رئیس - فوریت ماده مطرح است. آقای فاطمی در فوریت فرمایشی دارید؟

فاطمی - عرضی ندارم.

رئیس - آقای دکتر طاهری در فوریت نظری دارید؟ دکتر طاهری - خیر.

رئیس - موافقین با فوریت قیام فرمایند. (اکثر قیام نمودند) تصویب شد.

[۴ - انتخاب کمیسیون خاص برای رسیدگی به لایحه اصلاح قانون نظام وظیفه]

رئیس - آقای فاطمی.

فاطمی - بنده نظر مراجع به کمیسیون این لایحه است همانطوری که آقای وزیر عدلیه هم فرمودند کمیسیون نظام که حتماً این لایحه باید آنجا فرستاده شود بواسطه مسافرت بعضی از آقایان اعضاء آن کمیسیون اکثریت ندارد و از طرفی هم این لایحه همانطور که فرمودند باید قبل از یازدهم مهرماه حاضر شود بنده عقیده ام این

است و پیشنهاد هم کرده ام که کمیسیون دوازده نفری از خود مجلس انتخاب شود و لایحه به آن جا مراجعه شود و راپرت آنرا در آن جا تنظیم کنند و قرارش را بدهند دیگر بسته بنظر آقایان است (نمایندگان - صحیح است)

رئیس - آقا پیشنهادی هم تنظیم کرده اند در این خصوص؟ فاطمی - بلی.

رئیس پیشنهاد آقای فاطمی قرائت میشود: بنده پیشنهاد میکنم کمیسیون دوازده نفری از مجلس انتخاب شده و لایحه تقدیمی وزارت جنگ به کمیسیون

مربور رجوع شده راپرت آن رانهبه و به مجلس شورای ملی تقدیم نماید که مورد شور قرار گیرد.

رئیس - پیشنهادی هم آقای دکتر طاهری کرده اند که عیناً همین است که به کمیسیون دوازده نفری منتخبه از مجلس رجوع شود در این باب مخالفی نیست؟ (نمایندگان - خیر) موافقین قیام فرمایند. (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. بدو آ هیابستی پنج نفر برای استخراج یعنی برای نظارت در استخراج آراء انتخاب شوند بقرعه و از منشی ها هم آقای فرزند را برای مشارکت در کار تعیین میکنیم.

(اقتراح بعمل آمده آقایان مفصله لاسامی ذیل معین شدند) ارباب کیخسرو شاهرخ - افخمی - ملک مدنی محمد تقی خان اسعد - ابوالحسن خان پیرنیا.

رئیس - عده حاضر هفتاد و چهار نفر شروع میکنیم با انتخاب دوازده نفر برای عضویت کمیسیون خاصی که در این لایحه اعمال نظر خواهند کرد. (اخذ آراء بعمل آمد)

[۴ - موقع و دستور جلسه بعد - ختم جلسه در روز]

رئیس - البته آقایان که چند ساعت است کار میکنند خسته اند و هیچکس میل ندارند کار بکنند ما هم جلسه را ختم میکنیم ولی قبل از ختم جلسه چند تذکر لازم است داده شود بطوریکه آقای وزیر عدلیه هم آقایان را مسبق ساختند این قانون در یازدهم مهر مبتلا به است و تا آن وقت باید تمام تشریفات این کار انجام شود بنا براین اولاً از اعضای که بقرعه انتخاب شده اند خواهش میکنم که امروز عصر یا صبح شنبه (بعضی از نمایندگان - همین امروز) استخراج کنند که برای عصر شنبه کمیسیون تشکیل شود و ثانیاً کمیسیون منتخبه را هم عصر شنبه دایر فرمایند برای خاطر اینکه اگر تکمیل اقدامی هم بخواهند یکشنبه عمل بکنند و انجام کنند که دوشنبه ما برای کارهای باشیم جلسه آینده سه شنبه سه ساعت قبل از ظهر دستور هم همین لایحه.

(مجلس نیمساعت بعد از ظهر ختم شد) رئیس مجلس شورای ملی - دادگر

